

GRADSKA KNJIŽNICA VUKOVAR

**STRATEŠKI PLAN GRADSKE KNJIŽNICE
VUKOVAR 2017. – 2020.**

U Vukovaru, srpanj, 2016.

1. UVOD

2. PRIPREMA PLANIRANJA

3. ANALIZA STANJA

4. DEFINIRANJE VIZIJE, MISIJE I VRIJEDNOSTI

4.1. Vizija Gradske knjižnice Vukovar

- 4.1.1. Razvoj inovativnih knjižničnih usluga
- 4.1.2. Razvoj učinkovite i funkcionalne mreže knjižnica koja služi na dobrobit svim njegovim građanima i gradu Vukovaru s okolicom
- 4.1.3. Uspostavljanje učinkovite i funkcionalne mreže knjižnica povezanih u jedinstveni i kvalitetan knjižnični informacijski sustav
- 4.1.4. Implementacija online programa konzorcija hrvatskih knjižnica „Pitajte knjižničare“
- 4.1.5. Oplemenjivanje Ogranaka
- 4.1.6. Digitalizacija zavičajne zbirke „Vukovariensia“

4.2 Misija Gradske knjižnice Vukovar

- 4.2.1. Poticanje cjeloživotnog obrazovanja i informatičke pismenosti svih korisnika i građana
- 4.2.2. Poticanje čitalačkih interesa od najranije dobi
- 4.2.3. Promicanje suradnje knjižnice s osnovnim, srednji i visokoškolskim Ustanovama, te poticanje međuinstitucionalne suradnje
- 4.2.4. Pružanje knjižničnih usluga i onima koji nisu u mogućnosti doći u knjižnicu

4.3.Vrijednosti Gradske knjižnice Vukovar

5. CILJEVI I NAČINI OSTVARENJA

6. POKAZATELJ USPJEŠNOSTI

7. PRAĆENJE I VREDNOVANJE

1. UVOD

Grad Vukovar doživio je začetke knjižničarstva već u drugoj polovini 19. st. (1860. godine), kao i većina gradova u Hrvatskoj, budući da su tada otvarane prve pučke knjižnice u gradovima i trgovištima. Knjižnicu s odjelom za djecu, odrasle, studijskom čitaonicom, igraonicom za predškolski uzrast, kao i Grad kome pripada 1991. godine pogodila katastrofa – rat, agresija na našu domovinu, tromjesečno bjesomučno granatiranje i uništavanje cijelog grada do temelja. Tako je Knjižnica, dijeleći sudbinu grada, i sama teško oštećena i opljačkana. Tijekom Domovinskog rata i okupacije Gradska knjižnica Vukovar izgubila je 40% fonda.

Današnja je Knjižnica utemeljena 1947. godine s jednim djelatnikom i početnim fondom od 1.116 svezaka. Današnji prostor, na Trgu Republike Hrvatske 1, pronašla je 1980. godine kada je isti otkupljen od trgovačkog poduzeća «Velepromet» iz Vukovara. Godine 1990./1991. Gradska knjižnica Vukovar je samostalna knjižnica s ograncima u Borovu naselju, Sotinu i Lovasu. Trenutno broji 16 djelatnika.

2. PRIREMA PLANIRANJA

Strateški plan Gradske knjižnice Vukovar 2017. – 2020. osmišljen je tijekom 2016. godine. Na oblikovanju je radila Stručna radna skupina za izradu Strateškog plana diplomirane knjižničarke Slavica Kovačević, Ana Červar Manojlović, Anita Baier Jakovac, Sanja Grgić pomoćni knjižničar i ravnateljica Jelena Miškić dipl. knjižničarka.

Prilikom oblikovanja teksta Strateškog plana Gradske knjižnice Vukovar oslanjali smo se na sljedeće dokumente:

- Zakon o knjižnicama („Narodne novine“, broj 105/97 i 104/00)
- Standardi za narodne knjižnice i čitaonice u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 58/99)
- IFLA Smjernice za razvoj knjižničnih službi i usluga (2002.)
- Strategije za Informacijsku i komunikacijsku tehnologiju (2002.)
- Glasgowska deklaracija o knjižnicama, informacijskih službama i intelektualnim slobodama (2002.)

Strateški ciljevi moraju se ostvariti u financijskoj koordinaciji i potpori s Osnivačem, sukladno definiranim ciljevima koji se planiraju ostvariti u zadanom razdoblju. Kako je većina djelovanja djelatnosti vezana uz javni proračun, ostvarenje pojedinih ciljeva ovisiti će i o prepoznavanju njihove važnosti za lokalnu zajednicu. Postizanje ciljeva očitovati će se u definiranju zajedničkih procedura planiranja kroz prikupljanje potrebite dokumentacije i drugih relevantnih informacija.

3. ANALIZA STANJA

POZITIVNI ELEMENTI	NEGATIVNI ELEMENTI
SNAGA • Racionalno upravljanje financijskim sredstvima • Stručno osposobljavanje knjižničnog osoblja • Praćenje potreba korisničke zajednice • Cjelodnevna dostupnost usluga za korisnike • Aktivna i ažurna pristupnost na internetu – web katalog, Facebook, Instagram • Sudjelovanje u EU projektu • Oblikovanje novih usluga • Povećanje korisnika knjižnica • Timski rad • Informatizacija	SLABOSTI • Nedostatno financiranje od strane osnivača • Nedostatak financijskih sredstava za sustavno ulaganje u kontinuirano obrazovanje knjižničnih djelatnika • Nedostatak financijskih sredstava za sustavno ulaganje u informatizaciju i razvoj aplikacija knjižničnog poslovanja
PRILIKE • Stabilno financiranje nabave građe • Mogućnost novog EU projekta • Veća potreba korisničke zajednice za uslugama koje pruža knjižnica • Otvaranje novih radnih mjesta	PRIJETNJE • Opasnost od stalnog smanjenja financijske potpore u kulturi

4. DEFINIRANJE VIZIJE, MISIJE I VRIJEDNOSTI

4.1. Vizija Gradske knjižnice Vukovar

Strategije razvoja Gradske knjižnice Vukovar i Ogranka u navedenom razdoblju temeljiti će se na ostvarivanju i osnaživanju knjižnice kao informacijskog, obrazovno, kulturnog, komunikacijskog i socijalnog središta, te otvaranju novog odjela za mlade kroz EU projekt Spajalica koji se ostvaruje u sklopu IPA projekta prekogranične suradnje s Bosnom i Hercegovinom.

4.1.1. Razvoj inovativnih knjižničnih usluga

Inovacija je temelj svake konkurentne prednosti i jedno od mjerila uspjeha podjednako u profitnom i neprofitnom poslovnom okruženju. Promišljanjem se planiraju razni projekti kojima će se pokazati kako je Gradska knjižnica Vukovar puno više od mjesta za razmjenu

knjiga. Kao rezultat timskog rada i kreativne kombinacije različitih znanja i perspektiva, kroz omogućavanje kreativne radne klime iznjedrili ćemo sjajne rezultate.

Inovacije će uključivati:

- promjene u postupcima i pristupu stručnim poslovima u knjižnici, sistematizacija poslova sukladna radnim procesima,
- poboljšanje komunikacije između Gradske knjižnice Vukovar i svih trenutnih i budućih korisnika njezinih usluga, te svih sudionika kulturnog života grada i okolice, proširenje knjižničnih usluga i izvan zidova knjižnice, kućica na Adi, Zelena čitaonica,
- poticanje kreativne suradnje između knjižnica i svih drugih vrsta odgojno- obrazovnih, kulturnih, ekonomskih i socijalnih ustanova
- implementacija novih tehnologija za poboljšanje i proširenje knjižničnih usluga kroz novu programsku podršku Zaki, te otvaranje novog odjela za mlade „Spjalica“
- pilot testiranja nekonvencionalnih ideja i usluga u svrhu istraživanja zadovoljstva korisnika – planiranje malenih čitateljskih punktova u suradnji s gradskim hostelima i prenoćistima kako bi se upotpunila turistička usluga

4.1.2. Razvoj učinkovite i funkcionalne mreže knjižnica koja služi na dobrobit svim njegovim građanima i gradu Vukovaru s okolicom

Gradska knjižnica Vukovar s ograncima Borovo, Sotin i Lovas uvijek su na usluzi svim stanovnicima grada i okolice, turistima i slučajnim prolaznicima. Koordinirani i timski rad svih Ogranaka sa središnjicom, ljubaznim osobljem i ugodnom atmosferom, gdje je korisnik uvijek na prvom mjestu postaje osnovna misao vodilja. Rezultati će se očitovati kroz uklanjanje informacijskog i socijalnog jaza gdje će knjižnica kao jedini, pravi javni prostor u gradu Vukovaru osigurati rast informatičke pismenosti, informiranosti i ugleda u gradu.

4.1.3. Uspostavljanje učinkovite i funkcionalne mreže knjižnica povezanih u jedinstveni i kvalitetan knjižnični informacijski sustav

U skladu sa financijskim mogućnostima osigurati informacijski sustav koji radi u operativnom sustavu Windows NT 4.0., ima sve osobine Window sučelja, pogodan je proučavanje statističkih parametara poslovanja, te u potpunosti osigurava kvalitetnije, transparentnije i učinkovitije poslovanje u knjižnici. Nabava i obrada građe obavljati će se na jednom mjestu uz direktan on-line pristup uz korištenje baze podataka iz bilo koje od 320 knjižnica uključenih u sustav. Osiguravanje dostupnosti baze podataka knjižnice preko responzivne web stranice knjižnice.

4.1.4. Implementacija online programa konzorcija hrvatskih knjižnica „Pitajte knjižničare“

Usluga „Pitajte knjižničare“ u sklopu istoimenog projekta osigurava informacijsku uslugu s „dodanom vrijednošću“ koja podrazumijeva stvaranje baza podataka anotiranih i klasificiranih kao odabrane kvalitetne izvore znanja. Knjižničari koji se dodatno obrazuju tijekom projekta postaju informacijski specijalisti koji pomažu korisnicima ovog servisa u brzem dolaženju do vrijednih i provjerenih izvora informacija na internetu.

4.1.5. Oplemenjivanje Ogranaka

Gradska knjižnica Vukovar broji tri Ogranaka, Ogranak Borovo, Sotin i Lovas. Koordiniranom nabavom knjižne građe osigurati će se sve potrebe korisnika. Informatizacijom Ogranaka Lovas postići će se pridruživanje spomenutog ogranaka svim poslovnim procesima kroz vidljivu on line bazu podataka. Programska događanja kroz godinu povezivati će smisleno središnjicu i ogranke uz financijsku koordinaciju. Sistematizacijom poslova omogućiti će se kvalitetnije radno vrijeme i osigurati maksimalan radni učinak.

4.1.6. Digitalizacija zavičajne zbirke „Vukovariensia“

Gradska knjižnica Vukovar uložiti će maksimalan broj radnih sati u sustavno oblikovanje zavičajne zbirke „Vukovariensia“. Selekcijom građe omogućiti će se kvalitetan doprinos cjelokupnoj slici knjižnice. Planiran je i zaseban prostor u kojem bi zbirka egzistirala i bila vidljiva svakom korisniku knjižnice. Osim transparentnosti same zbirke zamišljen je digitalni proces kada bi se uz financijsku pomoć Osnivača zbirka postavila u on-line čitljivi i pretraživi oblik.

4.2 Misija Gradske knjižnice Vukovar

Misija Gradske knjižnice Vukovar u osnovi je poticanje čitanja svih životnih dobi, omogućavanje opismenjavanja, učenja i saznavanja, promicanje sloboda, jednakosti, osobnih kulturnih, duhovnih i demokratskih potencijala, poticanje na kvalitetno i kreativno provođenje slobodno vremena, poticanje hrvatskog jezika i kulture, njegovanje različitosti, poticanje uključivanja svih skupina građana u aktivniji život bez obzira na dob, spol, rod, društveni status, naciju, vjeru, rasu ili bilo koja druga obilježja.

4.2.1. Poticanje cjeloživotnog obrazovanja i informatičke pismenosti svih korisnika i građana

Kroz niz planiranih akcija provedenih u Gradskoj knjižnici Vukovar te pripadajućim Ograncima, omogućava se edukativan rad, učenje ili pretraživanje interneta. U planiranim godinama Gradska knjižnica Vukovar neće naplaćivati usluge korištenja interneta svojim članovima.

Tehnologija sama po sebi više nije dovoljna. Dostupnost iste i vještine potrebne za njezinu uporabu tek su prvi korak za puno iskorištavanje potencijala informatičkog društva. Pojedinač danas mora biti osposobljen da koristeći se tehnologijama dođe do potrebnih informacija, te u bujici istih raspozna koja mu je doista i potrebna. U tom raspoznavanju Gradska knjižnica Vukovar u suradnji s Međunarodnim organizacijama sustavno prati razvoj modernih tehnologija i njihovu primjenu u svakodnevnom životu. Putem Američkog kutka koji od 2013. djeluje u Gradskoj knjižnici Vukovar ostvaruje se kvalitetna suradnja kroz niz e – radionica.

4.2.2. Poticanje čitalačkih interesa od najranije dobi

Gradska knjižnica Vukovar s Ograncima aktivno je uključena u nacionalnu strategiju poticanja čitanja iz 2015. Nizom radionica i predavanja sustavno se propituju pitanja kulture i pismenosti. Kroz osiguranje kontinuiteta postojećih kvalitetnih projekata, poticati će se istraživanje i međusobno povezivanje znanstvenih istraživanja radi uspostave ključnih momenata u praćenju razvoja čitatelja i čitanja. Trajna skrb o kulturi čitanja koja zahtjeva kontinuirane analize stanja, promjene društvenog konteksta čitanja, koordinaciju i evaluaciju postojećih i razvoja novih projekata u navedenom području, nastojati će osposobiti korisnika za čitanje različitih tipova književnih i neknjiževnih tekstova u različitim formatima, osnaživanje kritičkog čitanja. Poseban naglasak stavljati će se na hrvatsku književnost i autore, te prezentaciju istih u prostoru Gradske knjižnice Vukovar.

4.2.3. Promicanje suradnje knjižnice s osnovnim, srednji i visokoškolskim

Ustanovama, te poticanje međuinstitucionalne suradnje

Potreba za ovom vrstom suradnje proizlazi iz potreba korisnika, a kroz ovaj zadani cilj Gradska knjižnica Vukovar učinkovito može odgovoriti na raznovrsne potrebe koje stvaraju današnje informacijsko društvo, promjene u obrazovanju, te naglasiti nužnost posjedovanja kompetencija za cjeloživotno učenje i život u kojem se svakodnevno mijenjaju trendovi u komunikacijama. Suradnjom svih odjela knjižnice i Ogranaka, brojim radionicama za svaku dob, uzrast ili stručnu spremu vodi se sustavna briga o suradnji Gradske knjižnice Vukovar s osnovnim, srednjim i visokoškolskim ustanovama. Potiče se međuinstitucionalna suradnja kao posebno kvalitetan oblik suradnje na dobrobit i razvoj kvalitetnije usluge knjižnice.

4.2.4. Pružanje knjižničnih usluga i onima koji nisu u mogućnosti doći u knjižnicu

Uspješnost poslovanja Knjižnice ogleda se u povećanom zanimanju za pojedine aktivnosti koje provodi za postojeće korisnike, ali i za one koji će tek postati. U svrhu povećanja zanimanja okoline za knjižnice i povećanja vidljivosti knjižnice u društvu, socijalna osjetljivost od velike je važnosti. Posebna briga će se usmjeriti ka starijima i nemoćnima, invalidnim osobama i osobama s posebnim potrebama željnim dobrog štiva, razonode i tople ljudske riječi u omogućavanju pristupa knjižničnim uslugama ukoliko nisu u mogućnosti fizički posjetiti knjižnicu u središtu grada ili bilo koji od ogranaka. Knjižnica je ustanova u kulturi i javni servis čije su glavne aktivnosti uglavnom intelektualne prirode u kojima kvaliteta ponuđenih usluga nadilazi kvantitetu. Socijalnom komponentnom Gradska knjižnica Vukovar ustrajati će na usmjeravanju prema svim slojevima društva bez obzira na spolne, dobne, obrazovne i druge razlike nastojanjima stalnim redukcijama cijena svojih usluga, a povećanjem broja i kvalitete istih.

4.3. Vrijednosti Gradske knjižnice Vukovar

Vrijednosti koje zagovaramo i potičemo u Gradskoj knjižnici Vukovar su:

- dostupnost
- kvaliteta usluge
- prisutnost u zajednici
- otvorenost
- inovativnost
- demokratičnost
- uvažavanje različitosti

5. CILJEVI I NAČINI OSTVARENJA

- OPĆI CILJEVI:

- KNJIŽNICA KAO INFORMACIJSKO SREDIŠTE

Omogućiti zadovoljenje potrebe korisnika za tradicionalnim i suvremenim knjižničnim uslugama, knjižnom građom i informacijskim izvorima

- NAČIN OSTVARENJA
  - Sustavan i planirana nabava svih vrsta knjižne građe u skladu s propisanim Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj
  - Edukacija korisnika za korištenjem on line pretraživanjem kataloga i vlastitog e – pretinca
  - Sadržajna obrada građe
  - Povećati broj e- radionica za sve životne dobi
  - Razvoj mrežne stranice Gradske knjižnice Vukovar i interaktivnog weba

- Osiguravanje prisutnosti na Web-u putem Facebook stranice ili Instagrama
- Jačanje specijalističkih znanja knjižničara za pronalaženje i vrednovanje dostupno korisnih informacija radi kvalitetnije medijacije s korisnicima
- Digitalizirati odabranu građu iz vlastitog fonda i ponuditi korisnicima
- Izrada vlastitih informacijskih proizvoda

- POSEBAN CILJ:

- Aktivno uključivanje mladih u novootvoreni prostor za mlade Gradske knjižnice Vukovar „Spajalica“ kao posebno mjesto u gradu gdje mladi mogu naći raznolike kulturne i druge sadržaje
- Digitalizacija zavičajne zbirke „Vukovariensia“
- Održavanje postojeće informatizacije, razvoj informatičke platforme na Ogranak Lovas

- KNJIŽNICA KAO OBRAZOVNO SREDIŠTE:

Gradska knjižnica Vukovar je potpora svim razinama formalnog obrazovanja, samoobrazovanja i cjeloživotnog učenja

- NAČIN OSTVARENJA:

- Odabir i nabava knjižnične građe iz svih područja ljudskog znanja i za sve skupine korisnika
- Organiziranje i provođenje programskih sadržaja neformalnog obrazovanja
- Organiziranje i provođenje edukativnih programa o svim oblicima pismenosti
- Kontinuirano nadopunjavanje građe lektirnih naslova
- Kontinuirano nadopunjavanje građe stručnih naslova studentske populacije
- Kontinuirano nadopunjavanje građe za samoučenje stranih jezika
- Edukacija korisnika za korištenje knjižničnom građom, pretraživanjem online kataloga
- Izvedba edukativnih radionica od strane zaposlenika Knjižnice na svim odjelima
- Izvedba edukativnih programa i radionica u prostorima muzeja, arhiva, škola, vrtića
- Razvoj programa i usluga koji će omogućiti transfer znanja i iskustva na regionalnoj i nacionalnoj osnovi
- Uključivanje u međunarodne projekte kojima će se prezentirati rad knjižnice u inozemstvu, ostvariti razmjena stručnjaka i ideja
- Održavanje kvalitete rada uz motiviranost osoblja i razvoj osjećaja pripadnosti kolektivu
- Suradnja s ustanovama i udrugama građana na ispitivanju mogućnosti odgovora na specifične potrebe pojedinih kategorija građana pružanjem knjižničnih usluga
- Uključivanje volontera u programe knjižnice

- POSEBAN CILJ:
  - Profesionalna edukacija djelatnika nabave Gradske knjižnice Vukovar
  - Kontinuirano profesionalno usavršavanje djelatnika pri CSSU i drugim tečajevima
  - Sudjelovanje na stručnim skupovima iz područja knjižničarstva i drugih područja – informacijskih tehnologija, marketinga, financiranja, prava, ljudskih prava itd.

- KNJIŽNICA KAO KULTURNO SREDIŠTE:

CILJ: RAZVIJANJE NAVIKE ČITANJA OD NAJRA NIJE DOBI, POTICANJE ČITALAČKIH NAVIKA I RAZVIJANJE KRITIČKOG MIŠLJENJA

- NAČIN OSTVARENJA:
  - Izbor i preporuka knjižnične građe svim korisnicima
  - Ciljani programi za poticanje čitanja za sve dobne skupine u vidu čitateljskog kluba, igraonice za najmlađe, čitateljski kvizovi
  - Sudjelovanje u većim manifestacijama promocije čitanja – Noć knjige
  - Razvoj programa za djecu najranije dobi u suradnji s roditeljima, pedijatrima i socijalnim pedagozima kroz igraonice
  - Razvoj programa za mlade kroz novi odjela za mlade „Spjalica“ u suradnji s psiholozima, sociolozima i pedagozima te specijaliziranim organizacijama u izradi tematskih programa prema potrebama mladih koji će biti definirani kroz provedena istraživanja anketa ili intervjua
  - Suradnja s kulturnim ustanovama u gradu Vukovaru
  - Suradnja s kulturnim ustanovama u Vukovarsko – srijemskoj županiji
  - Suradnja s kulturnim ustanovama Republike Hrvatske
  - Ostvarivanje programa koji će aktivno obuhvatiti sudjelovanje minimum 50% lokalnog stanovništva
  - Afirmiranje identiteta knjižnica u javnosti i podizanje uloge knjižnice kroz bolju prepoznatljivost u lokalnoj zajednici
  - Prisutnost u medijima
  - Promidžba postojećih besplatnih usluga među korisnicima i potencijalnim korisnicima

POSEBAN CILJ:

Otvaranju novog odjela za mlade kroz EU projekt Spjalica ostvaruje se u sklopu IPA projekta prekogranične suradnje s Bosnom i Hercegovinom, kroz vremenski period od 18 mjeseci. Projekt je započeo u travnju, 2016 godine.

Posebni ciljevi ovog projekta su razvoj kapaciteta knjižnica u prekograničnom području za pružanje usluge Odjela za mlade te educiranje i umrežavanje mladih u prekograničnom području potičući ih na interkulturni dijalog.

6. POKAZATELJ USPJEŠNOSTI

Svi navedeni elementi strategije zahtijevaju posebnu pozornost i u najvećem dijelu temeljiti će se na ispitivanju potreba korisnika, a počivati će na osnovnoj i najbitnijoj ulozi narodnih knjižnica, a to je osiguravanje pristupa informacijama za sve građane bez obzira na dob, spol, rasu, vjeru. Temelj za ostvarivanje ovih strategija je dobra i stabilna materijalna osnova redovne djelatnosti koji će Gradska knjižnica Vukovar osigurati uz potporu Osnivača, Ministarstva kulture, suradnje preko American Cornera, vlastitim sredstvima, te aktivnim participiranje u raznim projektima, okupljanjem sponzora i drugih oblika financiranja. Pokazatelj uspješnosti očitovati će se u :

- podizanju kvalitete usluge Gradske knjižnice Vukovar,
- proširenju programa za korisnike,
- besplatnim uslugama,
- boljim i transparentnijim stručnim poslovanjem,
- podizanje kvalitete života lokalne zajednice,
- porastom članstva,
- uključivanje marginalnih skupina,
- povećanju vlastitih prihoda,
- povećanjem broja knjižne građe
- visokom motiviranošću djelatnika.

7. PRAĆENJE I VREDNOVANJE

Praćenje i vrednovanje ostvarenih ciljeva Strateškog plana provoditi će se temeljem statističkih pokazatelja prikupljenih i objavljenih u godišnjim izvješćima, te po isteku razdoblja predviđenog Strateškim planom.

U Vukovaru, 25. srpnja, 2016.

Ur.br: 758-2/2016.

Ravnateljica Gradske knjižnice Vukovar

Jelena Miškić prof. mag. bibl.

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Jelena Miškić".